

Datum
2021-10-25
Vår referens
Bertil Sjöström
Planeringssekreterare
bertil.siostrom@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Olle Schmidt (L) om att ta fram skolbok mot antisemitism STK-2018-689

Sammanfattning

Olle Schmidt (L) har inkommit med en motion om att ta fram en skolbok mot antisemitism. Motionären yrkar att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda och utveckla förutsättningarna för ett projekt för att motverka antisemitismen i Malmö likt det Göran Persson initierade genom Levande historia 1997. Motionären vill att projektet tar fram en särskild informationsbok om antisemitism samt att detta initiativ blir obligatoriskt i alla Malmö stads skolor. I ärendet har grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och kulturnämnden getts möjlighet att yttra sig med svarsdatum 1 november 2018. Vid en förnyad remiss har grundskolenämnden getts möjlighet att yttra sig med svarsdatum 5 oktober 2021.

Grundskolenämnden bedömde vid första remisstillfället att det fanns tillräckliga strukturer inom grundskolförvaltningen för att säkra undervisningens kvalitet inom läroplansområdet normer och värden. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden avgav inget yttrande i förhållande till förvaltningens förslag utan meddelade beslut utan motivering. Kulturnämnden delade uppfattningen att det är angeläget att sprida kunskap om och att motverka antisemitism, men tog ej ställning till skolans behov av särskilda läromedel. Efter förnyat remisstillfälle till grundskolenämnden föreslås kommunfullmäktige besluta att motionen ska anses vara besvarad utifrån det som anfördes i yttrandet 2018 och det arbete som pågår i grundskoleförvaltningen med bland annat "Skolnätverk mot antisemitism" som leds av Pedagogisk Inspirations samordnare mot antisemitism i skolan.

Då det finns ett flertal strukturer på plats, lokala samt nationella, för att tillhandahålla stöd till skolverksamheterna i syfte att förbättra undervisningens kvalitet inom läroplansområdet normer och värden, samt för att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar som en del i att skapa en trygg och säker stad för alla är den sammantagna bedömningen att motionen bör anses vara besvarad med vad som redovisas i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige anser Olle Schmidts (L) motion om att ta fram skolbok mot antisemitism besvarad med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Beslutsunderlag

- Motion av Olle Schmidt (L) om att ta fram skolbok mot antisemitism

- Remissvar från kulturnämnden
- Kulturnämnden beslut 181024 §115 med Reservation (L)
- Remissvar från grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 181024 §141 med Reservation (V) och (SD)
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 181026 §122 med Reservation (M) och (SD) och Särskilt yttrande (M)
- Grundskolenämndens beslut 210929 § 153 med muntlig Reservation (M)
- Remissvar från grundskolenämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 211101 Motion av Olle Schmidt (L) om att ta fram skolbok mot antisemitism

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-09-28

Kommunstyrelsen 2020-10-14

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-06-21

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-11-01

Kommunstyrelsen 2021-11-10

Kommunfullmäktige 2021-12-21

Beslutet skickas till

Motionären

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Kulturnämnden

Ärendet

Olle Schmidt (L) har inkommit med en motion om att ta fram en skolbok mot antisemitism. Motionären påpekar att staden sticker ut i den nationella statistiken i antalet brott som drabbar judar och menar vidare att polisen konstaterar att det finns en latent hotbild mot judar i Malmö. Motionären påtalar att antisemitism är utbredd inom högerextrema kretsar men även förekommande bland människor med ursprung i Mellanöstern som är bosatta i Malmö. Motionären menar att samhället måste göra kraftiga insatser för att motverka dessa skadliga värderingar och beteenden, vilka inte hör hemma i en demokrati. Motionären menar att vi aldrig kan acceptera judehatet, oavsett vem som är dess avsändare. Judarna är en del av Sverige, vårt lands och Malmös historia och också en del av vår framtid.

Motionären ger exempel på goda initiativ som bidragit till att förebygga antisemitiska tendenser i Malmö och menar att ett annat sätt att arbeta mer långsiktigt och allomfattande är att ta fram en informationsbok. Detta skulle kunna inkludera samarbete med förintelseöverlevare, men också med företrädare för liberala och moderata muslimer som tar avstånd från antisemitism och vill bidra till ökat samförstånd. Motionären framhåller att det är i skolan som antisemitismen måste bemötas och bekämpas på alla fronter, initiativet avser Malmös egna skolor och fristående skolor.

Motionären yrkar

- att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att utreda och utveckla förutsättningarna för ett projekt för att motverka antisemitismen i Malmö likt det Göran

Persson initierade genom Levande historia 1997.

- att detta projekt inkluderar framtagandet av en särskild informationsbok om antisemitism som inkluderar såväl den europeiska Förintelsens historia liksom antisemitismens historia i Mellanöstern.
- att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att anmoda ansvariga utbildningsnämnder att detta initiativ blir obligatoriskt i alla Malmö stads skolor, som en integrerad del i samhällsundervisningen och i skolans grundläggande värderingsuppdrag.

Remissinstansernas yttrande

Ärendet har sänts på remiss till grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och kulturnämnden. Remissinstansernas sista svarsdatum var 1 november 2018.

Kommunstyrelsen arbetsutskott beslutade 21 juni 2021 om en förnyad remiss till grundskolenämnden med sista svarsdatum 5 oktober 2021. Yttranden finns i sin helhet bilagda ärendet.

Yttranden - remiss med svarsdatum 1 november 2018

Grundskolenämnden

I likhet med motionären ser grundskolenämnden antisemitism som ett allvarligt samhällsproblem och anser skolan vara ett viktigt forum för att förebygga denna och andra typer av diskriminering. Idag finns redan ett riktat uppdrag föreskrivet i grundskolans läroplan kapitel 2 till alla som arbetar i skolan att aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Därtill har lärarna ett särskilt uppdrag att klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet, samt att uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.¹

Grundskolenämnden delar motionärens åsikt att ett långsiktigt och permanent arbete behövs inom detta område. Grundskoleförvaltningen har ett flertal strukturer på plats för att tillhandahålla stöd till skolverksamheterna i syfte att förbättra undervisningens kvalitet inom läroplansområdet normer och värden. Inom ramen för Pedagogisk Inspiration (PI Malmö) uppdrag ingår att stödja skolverksamheterna i frågor som rör genus, likabehandling och jämställdhet samt inneha kunskap om språk, uttryck och identitet utifrån kapitel 2 i läroplanen. Ansvarig rektor kan vid behov ansöka om insats från PI Malmö som sedan verkställer utifrån de behov som rektor identifierat inom sin skolenhet. Ytterligare stöd kommer även framgent att erbjudas inom ramen för kapacitetsbesök som är en del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Ett valbart fokusområde för stöd kommer då att vara demokratisk fostran och medborgarskap, inom vilket såväl inläsningsmaterial som praktiska verktyg kommer erbjudas i syfte att kartlägga skolans arbete för att etablera ett nuläge, synliggöra utvecklingsbehov och därigenom också peka ut riktningen för fortsatt förbättringsarbete. Uppföljning av läroplansområdet normen och värden sker även i det nuvarande upplägget för de årliga kvalitetsdialogerna mellan skola och förvaltning. Under 2017–2018 pågår dessutom en särskild satsning på normkritik i stadens tre skolförvaltningar. Arbetet består av tre steg: utbildning för alla chefer, insatser för alla medarbetare samt utbildning för processtödjare i verksamheterna. Genom denna satsning säkerställs att alla chefer får en grundkunskap inom området. I och med

¹ Lgr 11, kap 2 Normer och värden.

att de får samma utbildning läggs grunden för en gemensam förståelse. Detsamma gäller för medarbetarna som även de får grundläggande kunskap i syfte att stärka den normkritiska kompetensen, både som medarbetare och kollega samt i sitt uppdrag i skolan.

Motionären föreslår att förutsättningarna för ett projekt i syfte att motverka antisemitism ska utredas och utvecklas. Projektet inkluderar att ta fram en informationsbok på temat för användning i skolundervisning. Denna skulle bli obligatorisk i alla Malmö stads skolor som en integrerad del i samhällsundervisningen och i skolans grundläggande värderingsuppdrag. Grundskolenämnden ser detta obligatorium som svårgenomförbart i praktiken då det är upp till varje lärare att utifrån sin professionella bedömning göra didaktiska avvägningar, så det bäst passar elevernas behov och förutsättningar, för att möjliggöra att alla elever får undervisning som leder till utbildningens mål. Sådana avvägningar kan innebära val av läromedel och utformning av läromiljö. Detaljstyrning av skolverksamhet går heller inte i linje med den rådande tillitsandan inom styrningsfilosofi och regeringens tillsatta utredningar om tillitsbaserad styrning. I SOU 2018:41 beskrivs tillitsbaserad styrning som... ”en samling principer som syftar till att minska onödig kontroll och formalism i offentligt finansierad verksamhet och bättre ta tillvara brukares och brukarmötande medarbetares kompetens och engagemang, för att på så sätt skapa bättre kvalitet i tjänsterna till medborgaren”.² Den särskilda utredaren rekommenderar i samma SOU att ”tillitsbaserad styrning bör implementeras även på skolans område med respekt och förståelse för hur situationen i skolväsendet ser ut”.³

Grundskolenämnden ser det inte som resursmässigt effektivt att Malmö stad skulle ta sig an uppgiften att ta fram ett Malmöspecifikt material likt det motionären beskriver. Det finns, som motionären nämner, ett flertal civilsamhällesaktörer som bedriver projekt för att bekämpa antisemitism och som skapat liknande material för användning i undervisning. Ett exempel är det digitala undervisningsmaterialet ”Antisemitism – då och nu” som nyligen tagits fram för högstadiet av Forum för levande historia och Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA). SKMA anordnar även resor för skolelever till förintelsens platser i Polen. Många högstadiel elever i Malmö har redan deltagit i dessa resor och möjligheten att delta kvarstår då SKMA anordnar resor löpande.

Sammanfattningsvis gör grundskolenämnden bedömningen att det idag, då det ingår i skolans uppdrag att aktivt arbeta för att motverka diskriminering, finns tillräckliga strukturer inom grundskoleförvaltningen i form av stödinsatser och utbildningar från PI Malmö samt uppföljning från huvudmannen för att säkra undervisningens kvalitet inom läroplansområdet normer och värden. Eftersom det är upp till professionen att göra didaktiska avvägningar för undervisningen utifrån uppdraget i läroplanen ser grundskolenämnden motionärens förslag om att göra ett visst undervisningsmaterial obligatoriskt som svårgenomförbart.

Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen anses besvarad med vad som anförs i yttrandet.

L anmäler muntlig reservation.

MP anmäler muntlig reservation.

² Referens i SOU 2018:41 till Bringselius, L. 2017. Tillitsbaserad styrning och ledning. Ett ramverk. Tillitsdelegationen. Stockholm: Finansdepartementet.

³ SOU 2018:41, Statliga skolmyndigheter – för elever och barn i en bättre skola, Statens offentliga utredningar, s. 349.

SD anmäler skriftlig reservation.

V anmäler skriftlig reservation.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden avger inget yttrande i förhållande till förvaltningens förslag utan meddelar följande beslut utan motivering.

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att motionens första att-sats ska anses besvarad.
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att motionens andra att-sats ska avslås.
3. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att motionens tredje att-sats ska avslås.

L anmäler muntlig reservation.

M anmäler skriftlig reservation.

M lämnar särskilt yttrande.

MP anmäler muntlig reservation.

SD anmäler skriftlig reservation.

V och S lämnar gemensam röstförklaring.

Kulturnämnden

Kulturnämnden ser det som ytterst angeläget att sprida kunskap om vad antisemitism innebär för de människor som utsätts, och inte minst att motverka den. Kulturnämnden har genom kulturförvaltningens institutioner en omfattande och kontinuerligt kulturpedagogisk verksamhet som komplement och stöd till skolans verksamhet. Utöver det arbetar förvaltningen med samordning av Förintelsens minnesdag den 27 januari, som även har en riktad del som vänder sig till Malmös gymnasieskolor. Malmö Museer har producerat en utställning om museet som flyktingförläggning 1945 och om människor på flykt. En av de få bevarade *Vita bussarna* finns permanent utställd på museet. Utställningen "Välkommen till Sverige" finns även i digital version som kan bokas kostnadsfritt av skolor och andra intresserade. Kulturnämnden anser att det är av stor betydelse att motverka antisemitism och fortsätter gärna att utveckla kulturförvaltningens insatser i samverkan med skolan, civilsamhällets organisationer, myndigheter och så vidare.

Kulturnämnden väljer att inte ta ställning till skolans behov av särskilda läromedel i frågan.

L anmäler skriftlig reservation.

Yttrande – förnyad remiss med svarsdatum 5 oktober 2021

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden framför att sedan ärendets tidigare remissbehandling till kommunstyrelsen arbetsutskott har arbetet mot antisemitism intensifierats. Detta har skett för skolförvaltningarna genom Pedagogisk Inspiration. Bland annat har rapporten Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap tagits fram inom ramen för Öppna Malmö. Rapporten ger en gedigen insikt i de utvecklingsområden som skolan har, men också förslag på hur de på lång och kort sikt kan överbryggas.

Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen ska anses vara besvarad

utifrån det som anfördes i yttrandet 2018 och det arbete som pågår i grundskoleförvaltningen med bland annat "Skolnätverk mot antisemitism" som leds av Pedagogisk Inspirations samordnare mot antisemitism i skolan.

Moderaterna anmäler muntlig reservation.

Stadskontorets sammanfattande bedömning och förslag

Antisemitism är precis som rasism, xenofobi, afrofobi, antiziganism och islamofobi omvittrade samhällsproblem i såväl Malmö och Sverige som i hela Europa. Hatbrott, främlingsfientlighet och rasism hotar de grundläggande mänskliga rättigheterna. Bekämpandet av sådana yttringar är en nödvändig del i arbetet för att främja alla människors lika rättigheter och möjligheter. Till kommunens uppgifter hör att med förebyggande insatser bekämpa hatbrott, rasism och främlingsfientlighet samt att vidta åtgärder som främjar malmöbornas upplevelse av trygghet.⁴ Hatbrott och diskriminering, oavsett grund, ska inte förekomma.

Motionären yrkar att kommunfullmäktige tar ställning till tre förslag. Utifrån det första förslaget, om ett särskilt projekt, finns redan ett antal insatser i Malmö stad som har koppling till det motionären yrkar. Det finns, som motionären och de tillfrågade förvaltningarna nämner, ett flertal civilsamhällesaktörer som bedriver projekt för att bekämpa antisemitism och som skapat material specifikt för användning i klassrummet. Två exempel är:

- Amanah⁵, en förening vars syfte är att skapa samarbete mellan de judiska och muslimska trossamfundet och grupperna för att öka förståelsen för judisk och muslimsk religion, tradition och kultur hos majoritetsbefolkningen. Amanah är alltså ett judiskt-muslimskt dialogprojekt som bland annat innefattar skolbesök, studiekvällar och andra events öppna för alla malmöbor och där representanter för de olika samfundet i Malmö deltar.

Föreningens fokus under åren 2019 - 2021 är att utveckla verksamheten med den primära målgruppen skolungdomar och unga vuxna, främst judiska och muslimska men också unga människor från majoritetssamhället. Föreningens sekundära målgrupper är vuxna judar och muslimer samt allmänheten. Under 2019 var föreningens ambitioner att framförallt utveckla verksamheten med muslimska kvinnor, vilka har varit svåra för föreningen att nå. Det uttrycks planer på studiesammankomster för enbart kvinnor, som leds tillsammans av en judisk och en muslimsk kvinna. Amanah vill också utöka antalet skolbesök, studie- och samtalsträffar och har som målsättning att inom en treårsperiod nå minst 80 procent av högstadie- och gymnasieskolor i Malmö stad. Föreningen beviljades 400 000 kronor under 2019 ur kommunstyrelsens anslag för projekt och utredningar samt ett årligt bidrag på 400 000 kronor under åren 2020 – 2022.⁶

Amanah har i juni 2021 av Allmänna arvsfonden beviljats 12,5 miljoner kronor för sitt projekt Tro på tillit. Amanah kommer att genomföra projektet Tro på tillit i samverkan med flera samarbetspartners. Projektets mål är att föra samman

⁴ Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad. Planen är under revidering tillsammans med utvecklingsplanerna för barnets rättigheter och jämställdhetsintegrering, se ärende Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor (STK-2020-963)

⁵ Amanah betyder: på hebreiska betecknar ordet Amanah tro, stöd, bekräftande och visshet och på arabiska används ordet Amānah för att beteckna förtroende, tillit, pålitlighet och trygghet. Ordet är också nära besläktat med ordet "amen" (att bekräfta) Ur: <http://amanah.se/omoss/>.

⁶ STK-2019-664, Ansökan från Amanah om organisationsbidrag för verksamhetsåren 2019, 2020, 2021. Beslut §409 KSAU 17 juni 2019

judiska, muslimska och icke troende unga som ska samverka och tillsammans bygga upp en digital utbildningsplattform för att förebygga antisemitism och islamofobi. Arvsfondsdelegationen bedömer att den e-utbildning som utvecklas kan bli en viktig del i bland annat skolans värdegrundsarbete mot diskriminering, hat och fördomar.

- Ett digitalt undervisningsmaterial om antisemitism som i augusti 2018 lanserades av *Svenska kommittén mot antisemitism* och *Forum för levande historia*. Syftet är att ge elever, lärare och andra intresserade grundläggande kunskaper om antisemitism både historiskt och idag. Bakgrunden till att undervisningsmaterialet tagits fram är att fördomar, hat och hatbrott mot judar utgör ett allvarligt samhällsproblem. För att kunna identifiera, förebygga och motverka antisemitism krävs kunskaper om dess historia, orsaker, konsekvenser och samtida framträdandeformer.⁷

I Malmö stad finns ett samarbete mellan skolförvaltningarna i ett gemensamt projekt som omfattar en utbildningsinsats gällande normkritik och antidiskriminering. Därutöver ingår grundskoleförvaltningen och Pedagogisk Inspiration (PI) i arbetet med stadens fördjupade samverkan med Judiska församlingen. Som komplement och stöd till skolans verksamhet har kulturförvaltningens institutioner en omfattande och kontinuerlig kulturpedagogisk verksamhet.

När det gäller det andra förslaget, om en särskild informationsbok, finns det på nationell nivå myndigheter som på olika sätt har uppdrag när det gäller att förebygga antisemitism och rasism.

- Forum för levande historia (FFLH), en myndighet under kulturdepartementet vars uppdrag är att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i förintelsen. Myndigheten har särskilt till uppgift att informera om förintelsen och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten samt att sträva efter att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde. På *Forum för levande historias* webbplats går det att finna undervisningsmaterial för klassrummen, årskurs 4 till och med gymnasiet.⁸
- Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet, vilket har som uppdrag att bidra till kunskapsutveckling kring preventivt arbete mot våldsutövande ideologier och strukturer samt rasistiska organisationer. I samverkan med offentliga institutioner och civilsamhällets organisation ska Segerstedtinstitutet sprida kunskaper om hur, när och varför ideologiskt motiverade våldsutövande subkulturer uppstår samt verka för systematiskt arbete bland barn och ungdomar för att förhindra och motverka uppkomsten och reproduktionen av dessa miljöer. På Segerstedtinstitutets webbplats finns kurser som riktar sig mot professionella och studenter som antingen arbetar med eller är intresserade av att arbeta mot rasistiska och våldsbejakande miljöer.⁹
- Skolverket, som ger stöd till lärare och skolledare i en viktig del av skolans demokratiska uppdrag, att hantera kontroversiella frågor. En omvärld med extremism, populism och polarisering påverkar och ställer krav på skolans roll i demokratin. Eftersom det som kan anses vara kontroversiellt varierar finns det generella utgångspunkter och förhållningssätt

⁷ Hämtat 200121 från <https://antisemitismdaochnu.se/>

⁸ Hämtat 200121 från <https://levandehistoria.se/klassrummet>

⁹ Hämtat 200121 från <https://segerstedtinstitutet.gu.se/utbildning>

som kan utnyttjas och användas för att främja samtal som bygger på tillitsfulla relationer. Europarådet har tagit fram ett material som stöd för lärare i att utveckla undervisning om kontroversiella frågor.¹⁰ Det finns även ett liknande material för skolledare.¹¹

Utöver ovanstående finns Malmö stads *Program för den nationella minoriteten Judar*. Den 16 juni 2019 beslutade kommunstyrelsen att ge stadskontoret i uppdrag att aktualisera *Program för den nationella minoriteten Judar*, som har som mål att tillvarata den nationella minoritetens rättigheter, beskriver den nuvarande inriktningen på arbetet att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning och tydliggör Malmö stads inriktningar kring dessa frågor.¹² Aktualiseringen av programmet har skett i samråd med judiska Malmöbor i bred bemärkelse, både medlemmar i judiska församlingen i Malmö samt andra judiska Malmöbor har öppet bjudits in till att delta i samrådsdialogerna. Ett reviderat program är beslutat av kommunstyrelsen 3 juni 2020¹³ och gäller från 1 juli 2020.

Kommunledningen har i dialog med Judiska församlingen de senaste åren haft ett särskilt fokus på att förbättra situationen för Malmöbor med judisk identitet med tanke på deras utsatthet. Detta samarbete vill kommunledningen bredda, fördjupa och vidareutveckla. Kommunstyrelsen beslutade den 16 juni 2019 att ge stadskontoret i uppdrag att i dialog med grundskoleförvaltningen, kulturförvaltningen samt fritidsförvaltningen senast i november, utifrån det som beskrevs i ärendet, återkomma med ett förslag på ett idéburet offentligt partnerskap med Judiska Församlingen Malmö.¹⁴ Kommunstyrelsen beslutade den 4 december 2019 att bevilja Judiska Församlingen Malmö 2,4 miljoner kronor från kommunstyrelsens anslag för projekt och utredningar 2019 i en riktad satsning med syfte att färdigställa ett Judiskt kunskapscenter. Från och med i oktober 2021 är synagogan i Malmö den plats där man kan besöka detta.¹⁵

Judiska Församlingen Malmö beviljades även ett årligt bidrag på 2,3 miljoner kronor under åren 2020-2023 där det nuvarande stödet till visningar av synagogan om sammanlagt 750 000 kronor per år i enlighet med ärende STK-2018-983 ingår samt stödet till högtidlighållandet vid förintelsens minnesdag på 50 000 kronor från kulturnämnden. Vidare beslutades att för perioden 2020-2023 årligen tilldela 2 miljoner kronor från kommunstyrelsens anslag för projekt och utredningar till grundskoleförvaltningen för att bedriva ett aktivt arbete mot antisemitism. Den långsiktiga och strukturerade samverkan mellan Judiska Församlingen och Malmö stad syftar till att tillvarata den judiska gruppens rättigheter som en nationell minoritet samt att genom en nära samverkan aktivt arbeta för att stärka stadens arbete mot antisemitism.

Sett till det tredje förslaget, om ett obligatoriskt inslag i skolverksamheterna, finns idag en utbildning inom skolväsendet som syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som samhället vilar på samt utformas i överensstämmelse med dessa.¹⁶ Vidare ska varje skolverksamhet bedriva ett

¹⁰ Undervisa om kontroversiella frågor. Europarådet (2016). Hämtat 200121 från

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806d8d5c>

¹¹ Hantera kontroversiella frågor. Utveckla strategier för att hantera spänningsfält och undervisningen om kontroversiella frågor i skolan. Europarådet (2017). Hämtat 200121 från <https://rm.coe.int/hantera-kontroversiella-fragor-/16807bcc24>

¹² STK-2015-1378 Revidering av policy avseende nationella minoriteter

¹³ STK-2019-1023 Revidering av Program för den nationella minoriteten Judar

¹⁴ STK-2019-1022 Ett idéburet offentligt partnerskap med Judiska församlingen i Malmö

¹⁵ [Synagogan välkomnar besökare på nytt sätt - Malmö stad \(malmo.se\)](https://www.malmo.se/synagoga-walkommar-besokare-pa-nytt-satt)

¹⁶ Skollag (2010:800) 1 kap 4-5§§

målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.¹⁷

Malmö stad har sedan 1 juli 2013 tre skolnämnder som ansvarar för utbildningen inom sina respektive verksamheter. Rektor beslutar om all verksamhet på sin skolenhet samt vad skolans resurser ska användas till. Det är vidare upp till varje lärare att utifrån sin professionella bedömning göra didaktiska avvägningar för att möjliggöra att alla elever får undervisning som leder till utbildningens mål. Sådana avvägningar kan innebära val av läromedel och utformning av läromiljö vilket skulle vara svårt att förena med förslaget om att ta fram en skolbok mot antisemitism som enligt motionärens yrkande skulle användas av alla.

Förnyad remiss 2021

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 21 juni 2021 om en förnyad remiss till grundskolenämnden. Arbetet mot antisemitism har intensifierats sedan tidigare beredning av ärendet. Detta har skett för skolförvaltningarna genom Pedagogisk Inspiration. Bland annat har rapporten Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap tagits fram inom ramen för den fördjupade samverkan med judiska församlingen i Malmö. Sammanfattningsvis ger rapporten en gedigen insikt i de utvecklingsområden som skolan har, men också förslag på hur de på lång och kort sikt kan överbryggas. Med utgångspunkt från det pågående arbetet mot antisemitism var bedömningen att det finns behov av en förnyad remiss till grundskolenämnden.

Inom ramen för Öppna Malmö och den utökade samverkan med judiska församlingen i Malmö fortsätter det pågående arbetet mot antisemitism.¹⁸ Arbetet kommer utgå från tre teman: konspirationsteorier, Israel-Palestina-konflikten och det judiska minoritetsskapet i Malmö. Med förankring i dessa teman planeras följande aktiviteter under hösten 2021:

- I samverkan med civilsamhälle och forskning tas lärarhandledningar fram; utbildningsmaterial för grundskole- och gymnasielärare att använda i klassrum.
- Hågkomstprojektet fördubblas och nästan hälften av högstadieskolorna och flera gymnasieskolor planerar för resa. Hågkomstresor går till platser i Polen där förintelsläger fanns under Tysklands nazistiska period.
- Ett judiskt kunskapscenter i Malmö synagoga invigs i höst och blir en viktig resurs för skolor. Judiska Församlingen Malmö står bakom centret som Malmö stad genom sitt samverkansavtal med församlingen har bidragit till.

För övrigt kan det i sammanhanget även nämnas att utställningen *Auschwitz: Not long ago. Not far away* gör sitt enda skandinaviska stopp i Malmö under sin världsomspännande turné. Utställningen öppnar i maj 2022 och pågår till årsskiftet 2022/2023. Den består av över 700 originalföremål, mestadels hämtade från Auschwitz Memorial och ett 20-tal museum och institutioner över hela världen. Utbildningsprogram och aktiviteter planeras i Malmö under utställningsperioden. Genom ett samarbete mellan Malmö stad och Region Skåne kommer flera tusen skånska elever att få möjlighet att besöka utställningen kostnadsfritt. Forum för Levande Historia agerar utbildnings- och pedagogisk partner i projektet.

Sammantaget är det fortsatt viktigt att sprida kunskap om vad antisemitism innebär för de människor som utsätts, och inte minst att motarbeta antisemitism och andra former av diskriminering. Det finns ett flertal strukturer på plats, lokala samt nationella, för att tillhandahålla stöd till skolverksamheterna i syfte att förbättra undervisningens kvalitet inom

¹⁷ Skollag (2010:800) 6 kap 6-8§§

¹⁸ [Arbetet mot antisemitism i skolor tar ny fart i höst - Malmö stad \(malmo.se\)](https://www.malmo.se/arbete-mot-antisemitism-i-skolor-tar-ny-fart-i-host)

läroplansområdet normer och värden samt för att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar. Mot bakgrund av detta är den bedömningen att fortsätta det redan pågående arbetet i skolorna med att förebygga antisemitism och andra typer av rasism samt diskriminering som en del i att skapa en trygg och säker stad för alla inom ramen för skolans demokratiuppdrag.

Stadskontoret föreslår att motionen ska anses vara besvarad med vad som redovisas i ärendet.

Ansvariga

Jonas Rosenkvist Avdelningschef
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör